

Bogusław Sepioł

**NOWE STANOWISKO MODLISZKI ZWYCZAJNEJ *MANTIS RELIGIOSA*
(LINNAEUS 1758) NA PÓLNOCY KRAINY GÓR ŚWIĘTOKRZYSKICH**

12 IX 2004 w Sudole (pow. Ostrowiec Świętokrzyski) zaobserwowano dorosłą samicę modliszki zwyczajnej *Mantis religiosa* przechodzącą przez jezdnię. Chwilę później owad stracił życie pod kołami samochodu. Poszukiwania w najbliższej okolicy, dały efekt w postaci dwóch samców tego gatunku. W czasie fotografowania

jeden z nich upolował pająka z rodzaju osnuwik *Linyphia*. Wszystkie trzy modliszki były jasnozielonego koloru. Ponieważ odkrycie tego stanowiska nastąpiło pod koniec sezonu, trudno było ocenić jego liczebność. Z dr A. Lianą w dniu 24 X odnaleźliśmy 32 kokony jajowe. Ooteki stwierdziliśmy złożone w dwóch skupiskach, na niewielkiej powierzchni nie przekraczającej kilku arów. Pakiety były zawieszane na wysokości nie przekraczającej 20 cm. Rośliny najczęściej wykorzystywane do tego celu to szczotlika *Corynephorus* i skrzyp *Equisetum*. W roku 2001 modliszkę znaleziono w granicach administracyjnych Ostrowca Świętokrzyskiego (Ł. Tracz inf. ustna). Tereny położone na zachód od Ostrowca Świętokrzyskiego to porolnicze ugory na wapiennych rędzinach, zarastające tarniną i brzożami. Znaczny udział mają tam nasadzenia sosnowe, tworzące szachownicę polan i zagajników. Jest to teren bardzo suchy i silnie nasłoneczniony.

Występowanie modliszki w Polsce, ogranicza się do ok. 20 stanowisk położonych blisko siebie, zlokalizowanych w centralnej części Kotliny Sandomierskiej (Liana 2002). W latach 1988-2003 modliszka znaleziona została w Magurskim Parku Narodowym (Pawelec 2003) oraz wykryto szereg stanowisk w południowo-wschodniej Polsce (Kata 2004, Zięba 2004). Wpółowie XX wieku zasięg tego gatunku do Puszczy Kozienickiej i Wyżyny Lubelskiej potwierdzał (Bazyluk 1977). Stanowiska; Garbatka, Chorzów, Skarżysko Kamienna i Biłgoraj w ostatnim czasie nie były potwierdzone. Obecnie Sudół jest najdalej na północ wysuniętym stanowiskiem tego gatunku w Polsce. Kilka ciepłych lat poprzedzających liczniejszy pojaw tego owada prawdopodobnie wzmocnił nieliczne populacje i ułatwił ich wykrywalność na zajmowanych stanowiskach.

Dziękuję bardzo dr A. Lianie za oznaczenie płci znalezionych modliszek oraz za pomoc przy wyszukiwaniu kokonów jajowych.

Literatura

- Bazyluk W. 1977. *Blattodea et Mantodea*. Karaczany i modliszki (*Insecta*). Fauna Polski, 6. Warszawa.
- Kata K. 2004. *Nowe informacje o występowaniu modliszki zwyczajnej *Mantis religiosa* L. na Podkarpaciu*. Chrońmy przyr. ojc. 60, 4: 96-99.
- Liana A. 2002. *Orthoptera prostoskrzydłe i inne owady orthopteroidalne*. W: Głowaciński Z. (red.). Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. PWN, Kraków, 115-121.
- Pawelec J. 2003. *Inwazja modliszek w Magurskim Parku Krajobrazowym*. Parki Narodowe 4: 1-2.
- Witkowski Z. 1992. *Manthis religiosa* (Linne 1758). *Modliszka zwyczajna*. W: Głowaciński Z. (red.). Polska Czerwona Księga Zwierząt. PWRiL, Warszawa, 256-261.
- Zięba K. 2004. *Stanowisko modliszki zwyczajnej *Mantis religiosa* (Linne 1758) w południowo-wschodniej Polsce*. Chrońmy przyr. ojc. 60, 4: 93-95.

Adres autora:

ul. Słowackiego 29a, 27-415 Kunów, e-mail: boguslawsepiol@op.pl

**A NEW SITE OF THE PRAYING MANTIS *MANTIS RELIGIOSA* (LINNAEUS 1758)
IN NORTHERN PART OF THE ŚWIĘTOKRZYSKIE MOUNTAINS**

Summary

On 12 September 2004, three individuals of the praying mantis *Manthis religiosa* were observed at Sudół (50°58'N, 21°28'E), and on 24 October 2004, 32 egg cocoons were found there. At present, Sudół is the northernmost site of this species in Poland.